

The background is a stylized illustration of a forest. A large, light blue footprint is stamped on the ground, with pinkish-purple pads. To the left, a small figure in a yellow raincoat and boots is walking. The air is filled with many falling autumn leaves in shades of orange, red, and yellow. The title 'de wind en wij' is written in large, red, cursive letters with yellow outlines. A small logo in the top right corner reads 'TG. WINTERBERG'.

de wind en wij

3+

Lesbrief

Groepen 1,2,3 en 4
basisonderwijs

HOOR JE DAT? DAT IS DE WIND. ZIE JE DAT? DAT BEN JIJ.

Hoe ziet de wind eruit?
Waar gaat het naartoe als
het niet langs je oren fluit?
En – kun je vrienden worden
met iets dat je niet kunt vangen?

Voordat je kwam,
wist ik niet hoe je eruit zou zien.
Hoe je zou ruiken,
voelen of bewegen.

Takken rommelen, trommelen.
Bladeren waaïen en woeien;
dat alles is de wind.
En de wind brengt jou.

de
wind
en
wij

De wind brengt een meisje en een groot, harig wezen samen. Ze spelen, ontdekken, leren en beschermen elkaar. Ze worden onafscheidelijk. Maar op een dag zijn ze uitgespeeld en is het weer tijd om te vertrekken met de wind.

In *De Wind en Wij* blaast Tg. Winterberg het gelijknamige prentenboek van Kristof Devos en Claudia Jong, met weinig woorden maar met des te meer verbeeldingskracht tot leven.

Binnenkort gaan jij en je klas naar de voorstelling: *De Wind en Wij* van Tg. Winterberg.

Om jullie op dit bezoek voor te bereiden en om met volle teugen van de voorstelling te kunnen genieten, ontvang je deze lesbrieven gericht op de groepen 1,2,3 en 4 van het basisonderwijs.

Hier vind je opdrachten die je voorafgaand aan het bezoek kunt doen en verdiepende opdrachten voor erna. Daarnaast vind je nog enkele handige tips voor tijdens de voorstelling!

Deze lesbrieven bestaan uit drie onderdelen die je meenemen in de wereld van *De Wind en Wij*:

- 1 een filosofische les
- 2 een beeldende les en
- 3 enkele theaterlessen

Veel plezier!

1

Een filosofische les DE WIND WAAIT VOOR...

In de voorstelling zien we hoe twee heel verschillende personages vrienden met elkaar worden. Een heel klein meisje en een groot harig wezen leren elkaar beter kennen en worden onafscheidelijk van elkaar. Daarnaast zien we ook hoe deze vriendschap op een dag is uitgespeeld en ze door de wind weer worden meegenomen en elk hun eigen kant op gaan. De volgende oefening gaat op een speelse manier in hoe vriendschappen ontstaan en ook weer verdwijnen. Door samen te spelen leren we elkaar beter kennen en nodig je de groep uit tot een gesprek.

DE OPDRACHT

Ga met de hele groep op stoelen in een kring zitten. Vertel de kinderen dat jullie een voorstelling gaan zien met de titel: *De Wind en Wij*. Om te ontdekken waar deze voorstelling over gaat spelen jullie het volgende spel:

Vertel hoe jullie samen een boom zijn en iedereen een blaadje aan deze boom is. Maar er is heel veel wind vandaag dus de bladeren wapperen heen en weer.

Zo meteen mag er steeds één iemand in het midden van de boom staan. Diegene zegt een **uiterlijk kenmerk, dus iets wat je aan de buitenkant kant zien**, over zichzelf en formuleert deze als volgt: "De wind waait voor... iedereen met bruin haar".

Dan moeten alle kinderen met bruin haar rechtop staan en als wapperende blaadjes een nieuwe plek in de cirkel vinden. De kinderen die geen bruin haar hebben, zijn de wind en blazen de andere kinderen de juiste kant op. Maar, pas op, degene in het midden wil ook graag gaan zitten en probeert zo snel mogelijk te gaan zitten op een lege stoel. Wie als laatste overblijft gaat in het midden van de kring staan. En mag als volgende zeggen voor wie de wind waait.

Nadat een aantal kinderen in het midden hebben gestaan, vertel je dat we nu geen uiterlijke kenmerken meer gaan zeggen maar enkel nog **innerlijke kenmerken; iets dat je van binnen voelt of denkt**. Bijvoorbeeld: De wind waait voor...

- iedereen die van dansen houdt.
- iedereen die bang is voor spinnen.
- iedereen die goed kan samenwerken
- iedereen die goed kan delen.

Stel een vraag!

Bespreek na iedere ronde kort waarom kinderen van plek zijn gewisseld en waarom andere niet.

Wanneer je ook hier enkele rondes van hebt gespeeld, zorg je ervoor dat jij als leerkracht vaker in het midden terecht komt. Wanneer jij in het midden staat, stel je enkele van de volgende vragen en ga je, na het vinden van een nieuwe plek, er even dieper op in door verdiepende vragen te stellen.

Stel een vraag!

**De wind waait voor iedereen...
DIE SNEL VRIENDEN MAAKT.**

- Hoe maak jij vrienden?
- Wat is belangrijk in een vriendschap?
- Kun je vrienden worden met iemand die er anders uitziet dan jou en waarom?

Verwijs hierbij naar de *uiterlijke* kenmerken die de kinderen hebben op genoemd in het begin van het spel.

- Kun je vrienden worden met iemand die andere dingen leuk vindt dan jij en waarom?

Verwijs hierbij naar de *innerlijke* kenmerken die de kinderen hebben op genoemd in het begin van het spel.

**De wind waait voor iedereen...
DIE WELEENS RUZIE HEEFT GEHAD
MET EEN VRIEND.**

- Waar ging de ruzie over?
- Hoe voelde je je daarna?
- Hoe hebben jullie het weer goedgemaakt?
- Moet je altijd sorry zeggen als je ruzie hebt?
- Kun je na een ruzie nog steeds vrienden zijn?

**De wind waait voor iedereen...
DIE EEN VRIEND HEEFT DIE
JE NU MINDER VAAK ZIET.**

- Hoe komt dat?
- Ben je dan nog steeds vrienden?
- Wanneer ben je volgens jou nog vrienden?
- Kun je vrienden blijven als je elkaar niet meer ziet?
- Wat kan ervoor zorgen dat een vriendschap verandert?

**De wind waait voor iedereen...
WELEENS AFSCHIED HEEFT MOETEN
NEMEN VAN EEN VRIEND.**

- Hoe was dat?
- Kun je verdrietig zijn én toch blij zijn voor die ander?
- Wanneer is afscheid nemen moeilijk?
- Kun je iemand missen en toch verder gaan?

Wanneer jullie zijn uitgespeeld, vraag je de kinderen waarover ze denken dat de voorstelling gaat. Om te kijken of ze het juist hadden kunnen jullie samen kijken naar de [trailer van de voorstelling](#).

Extra

ZING MEE!

In *de Wind en Wij* zingt actrice Mees Smits het lied 'Waai met de winden mee.' Dit lied kunnen jullie in de klas alvast beluisteren maar ook leren en meezingen. [De muziek vind je hier.](#) Zowel de karaoke versie als het gehele lied.

Wind je niet op
Waai met de winden mee
Alles verandert, zij staat nooit stil
kom in beweging
Waai met de winden mee
De wind en zij doet wat ze wil

Ze woest
en ze blaast
Ze stormt en ze raast
Ze draait en ze graait de blaadjes van de boom
Ze danst
en ze kriebelt
Ze stoot en ze wiebelt
Ze briesst en kiest haar eigen weg

Wind je niet op
Waai met de winden mee
Alles verandert, zij staat nooit stil
kom in beweging
Waai met de winden mee
De wind en zij doet wat ze wil

Vandaag blaast
de wind jullie naar

... HET THEATER!

Maar voordat de voorstelling begint, zijn er een paar heel belangrijke **wind-regels**.

DE WIND LUISTERT.

Wanneer de voorstelling begint, worden onze oren extra groot. We luisteren naar de geluiden, de muziek en de woorden van de spelers. Misschien hoor je zelfs de wind!

DE WIND KIJKT.

Onze ogen blijven gericht op het podium. Kijk goed, want niet alles wordt met woorden verteld. Soms vertelt een beweging, een geluid of een klein gebaar een heel verhaal.

DE WIND PRAAT ZACHT.

Tijdens de voorstelling proberen we niet met elkaar te praten. De spelers hebben al hun aandacht nodig om het verhaal te vertellen. Wil je iets zeggen? Bewaar het voor na de voorstelling.

DE WIND MAG VOELEN.

Misschien moet je lachen. Misschien vind je iets spannend. Misschien word je een beetje verdrietig. Dat mag allemaal. Iedereen beleeft een voorstelling op zijn eigen manier.

EN ALS DE WIND IS GAAN LIGGEN...

Dan is de voorstelling afgelopen. De spelers komen nog even terug op het podium. Dan mag je heel hard **klappen en applaudiseren**. Zo laat je weten: *dankjewel voor jullie verhaal!*

Dus: oren open,
ogen open
en laat je fantasie
maar waaien!

Een beeldende les MAAK EEN WINDMOLENTJE

Maak van een vierkant stuk papier een windmolentje door samen met de kinderen alle stappen van het stappenplan te doorlopen.

VERVEN MET DE WIND

- Voordat je de waaiers gaat maken kun je deze opvrolijken door het vierkante papier aan de *andere kant* eerst te schilderen. Dit doen we door te schilderen met de wind!
- Gebruik plakkaatverf verdund met water of ecoline. Geef ieder kind een rietje. (Tip: knip de rietjes doormidden zodat ze dichterbij het papier kunnen blazen.)
- Leg nu steeds één druppel verf op het blad en blaas deze met je rietje alle kanten op. Hierna kun je ook proberen of je op andere manieren wind kunt maken? Wat gebeurt er als je heel hard met je handen wappert? Of kun je met de lucht uit een ballon wind maken?
- Laat de kinderen experimenteren en vier samen de succeservaringen door deze met de hele klas uit te proberen.
- Als iedereen klaar is laat je de kinderen door elkaar heen rondlopen. Wanneer ze iemand tegenkomen blaast één iemand op diens waaier. De punt die dan naar boven wijst, tonen ze aan hun partner. Is deze gelijkwaardig of net helemaal anders dan die van hun partner?
- Ze vertellen over hun tekening en vergelijken deze. Daarna wandelen ze verder tot ze iemand nieuw tegenkomen.

EXTRA Maak van het molentje een echt **vriendschapswindmolentje**:

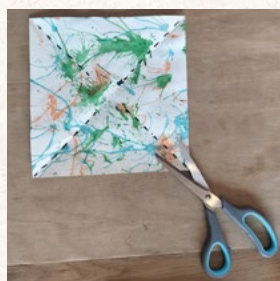
In plaats van schilderen met wind; laat de kinderen aan op elke punt van hun waaier één van de volgende vragen beantwoorden met een kleine tekening:

Wie ben ik: Teken iets dat bij jou past.

Waar word ik blij van: Teken iets wat jij belangrijk/leuk vindt.

Wat maakt een goede vriend: Teken één eigenschap die jij belangrijk vindt.

Wat breng ik in een vriendschap: Teken iets wat jij voor een vriend kunt betekenen.

Stappenplan: Het windmolentje

Stap 1: Vouw een vel A4 papier zodat het een vierkant wordt, knip het overschot eraf.

Stap 2: Verdun per waaier 1 druppel verf met enkele druppels water.

Stap 3: Plaats het rietje op of net boven het papier en blaas op het rietje. Laat de wind je verrassen en laat de verf je alle kanten op leiden! Voeg zoveel kleuren toe als je wilt en vergeet ook de achterkant van je papier niet.

Stap 4: Plooi de waaier zodat je een kruis maakt op het papier. Knip vanuit iedere hoek naar het midden. Knip niet volledig tot het midden maar laat 2 cm over.

Stap 5: Vouw om en om een hoek naar het midden en maak op elke punt een gaatje met een perforator. Leg nu alle hoekpunten met gaatjes boven elkaar en maak deze vast met een pijpenrager of splitpen.

Stap 6: Bevestig de waaier aan het rietje of aan een satéprikker en waaien maar!

3 Een les theater DE WIND!

Leg uit dat er verschillende soorten wind zijn.

Een briesje is een **zachte wind**. Blaadjes aan de bomen bewegen zachtjes heen en weer.

Een windvlaag is een **plotselinge wind**. Ineens komt er een flinke zucht wind voorbij en daarna is het weer rustig. Ffffff!

Harde wind Bij harde wind **bewegen en zwiepen de takken van de bomen**. Alles waait kanten op. Losse blaadjes en takjes kunnen over de grond waaien.

Een storm heeft **heel harde wind**. De bomen bewegen flink heen en weer en het kan moeilijk zijn om tegen de wind in te lopen. De wind kan takken afbreken en dingen omverblazen.

Een tornado is een **sterke wind die rondjes draait**. Een tornado kan heel krachtig zijn, maar hij komt waait maar op een klein gebied.

Een orkaan is een **enorme storm**. Hij is heel groot met heel veel wind.

Bewegingsopdracht NU GAAN WE WAAIEN...

Ga in een kring staan en laat de wind langs je hele lichaam waaien. Wist je dat er verschillende soorten wind zijn?

Laten we de verschillende wind soorten even oefenen. Hiervoor kan je **DEZE MUZIEK** gebruiken.

BRIESJE → Is zachtjes bewegen

WINDVLAAG ⇒ Ineens woest! Een snelle plotselinge beweging

HARDE WIND ⇒ De bomen en je lijf gaan door een harde wind flink bewegen

STORM → → Heel veel wind. Je beweegt heel snel als je mee vliegt met de wind, en traag en zwaar als je tegen de wind in loopt. Je armen en haren wapperen hard.

TORNADO → → Deze wind laat je je rondjes draaien

ORKAAN → → Een enorme storm die alle kanten op gaat, armen en benen vliegen alle kanten op.

NU WAAIT DE WIND DOOR JE LIJF... LUISTER EN DOE MEE! (Lees voor).

- Eerst waait een briesje tussen al je tenen.
- Dan een harde wind langs je been naar je knieën, welke kant kunnen deze allemaal op bewegen?
- Daarna waait een windvlaag verder langs je bovenbenen naar je heupen.
- Je heupen draaien rond en rond tot je bijna omvalt! Alsof je plots in een tornado bent beland.
- Daarna gaat de wind weer liggen en komt er een briesje. Je heupen draaien zo zulke kleine rondjes zodat alleen jij weet dat je heupen bewegen, de andere kunnen het niet zien.
- Als we helemaal zijn losgedraaid, waaien we verder naar de borstkas en steekt er een storm op. Het wordt zelf een orkaan. Je hele lijf zit in een orkaan. Zelfs je armen wapperen alle kanten op.
- Gelukkig verandert de orkaan weer in een heel klein briesje.
- Het briesje waait langs je armen, naar je polsen, tot aan je vingers.
- Hier waait de wind tussen je vingers zo richting je nek.
- Je nek walst heen en weer en je voelt de wind langs je oren tot aan het puntje van je neus.
- Voor de wind verdwijnt, rekt hij ons helemaal uit en laat hij ons rustig weer met beide voeten op de grond staan.
- Dag wind, tot de volgende keer!

Laat de kinderen spelen met de verschillende soorten wind. De **wind** kiest welke wind er waait en de **boom** probeert deze wind zo goed mogelijk met zijn lichaam te spelen. De wind hoeft niet echt te blazen: je kan de wind ook **uitbeelden met je handen, lichaam en bewegingen**. Zo kan een klein handgebaar een briesje zijn en kunnen grote, snelle armbewegingen een storm of tornado worden.

Start van de opdracht

Maak duo's waarvan één iemand de boom speelt en de andere de wind, we wisselen elkaar af. Degene die de boom speelt gaat stevig rechtop staan en houdt diens armen net alsof het takken zijn.

De wind blaast heel zachtjes tegen een deeltje van de boom aan waardoor die gaat bewegen.

Als de wind bijvoorbeeld tegen de hand blaast dan wappert de hand heen en weer, misschien beweegt daardoor ook de arm een beetje? Als dit goed lukt kun je variëren tussen een briesje, vlaag, storm, een tornado.

Hoe harder en hoe sneller ze blazen hoe heviger de boom gaat waaien, misschien komen de wortels wel bijna uit de grond?

Laat de kinderen afwisselen van een zacht briesje naar een hevige tornado en alles wat daar tussenin valt.

Luisteroefening:

HET WAAIT IN HET BOS.

Laat nu alle kinderen samen als één groot bos staan. De kinderen kunnen met meerdere een dikkere boom spelen of juist alleen een kleiner boompje zijn.

Zo meteen gaan we de wind niet voelen maar horen. De leerkracht zet steeds een ander nummer op dat de wind symboliseert. Wanneer de muziek aangaat mogen ze bewegen zoals zij denken dat de wind waait door het bos.

TIP: let goed op de andere bomen want jullie staan in hetzelfde bos.

Muziek: [**KLIK HIER**](#)

- Fil de verre - René Aubry
- Drance No1 - Slagerij Van Kampen
- Cutman Theme - Lionmight
- Watusi Warrior Drums - Slagerij Van Kampen
- Il y a juste un instant - René Aubry

Speloefening:

HOE WAAIT JOUW WIND?

Afsluiting. Ga de kring rond en vraag hoe de kinderen zich nu voelen.

Voelen ze zich eerder een kalm briesje, een wisselvallige windvlaag of een energieke tornado? De kinderen kunnen dit vertellen of uitbeelden, ze mogen kiezen wat ze zelf fijn vinden.

Als iedereen geweest is, tellen we tot drie en blazen we zo hard we kunnen de theaterles weg, we zwaaien naar de lucht en zien al onze avonturen weg zweven.

Dag, bedankt dat we samen mochten spelen.

Poppen-spel- oefening:

DE WIND WAAIT DOOR DE BOMEN

EXTRA voor groep 3 & 4

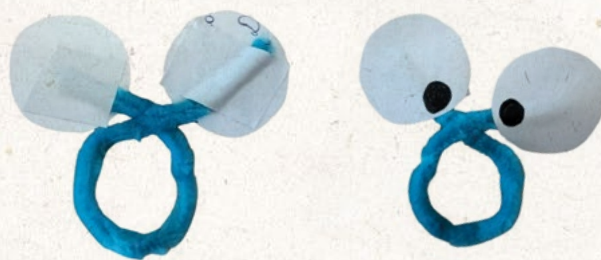
Volg de geleide improvisatie stap voor stap (zie volgende pagina). De leerkracht leest het voor en de kinderen volgen. Vertel dat de oefening door iedereen op zichzelf gedaan moet worden; alsof je helemaal alleen in de kamer bent. Zo kun je je extra goed inleven.

Leer zoals de acteurs uit de voorstelling echt poppenspelen! Dat doen we met een pop die je al heel de dag bij je hebt. Zwaai maar een keertje, want daar is die al: je hand.

TIP: Om je hand helemaal om te toveren tot een pop kan je samen met de kinderen oogjes maken voor op hun hand.

Wat heb je nodig:

Pijpenragers, plakband of tape, stift, schaar en papier.

Maak een pop van je hand

Stap 1: Draai de pijpenrager rond je vinger alsof je een ring voor jezelf maakt. Hou hierbij genoeg ruimte over aan de uiteinden om de oogjes op te plakken.

Stap 2: Knip twee cirkels uit en teken er pupillen op. Teken deze naar binnen kijkend zodat het een driehoek met de neus van je handpop vormt. Zo kan jouw pop met de juiste FOCUS gericht kijken.

Stap 3: Plak de oogjes met tape op de pijpenrager.

Stap 4: Versieren maar, voeg wenkbrauwen en wimpers toe!

GELEIDE IMPROVISATIE POPPENSPEL (lees voor):

12

- Ga op de vloer zitten met genoeg ruimte om je heen, zodat je je armen kunt bewegen zonder de persoon naast je te raken.
- Ontspan. Adem even een keertje goed in en uit
- Je hand (met de ogen) is nu een pop. Bovenop je knokkels zitten de ogen. De duim is de onderkant van zijn mond, en je vier vingers strekken zich horizontaal uit als de bovenkant van zijn 'hoofd'. Je andere hand, kan naast zijn hoofd houden als de hand van de pop.
- Negeer wat de andere kinderen om je heen doen en onderzoek een beetje de bewegingen van je pop. Hoe kijkt hij? Hoe beweegt hij zijn mond? Hoe beweegt zijn hoofd op de lange nek (je arm?). Kan hij met zijn hand op zijn hoofd kriebelen?
- ADEM. Word je bewust van je eigen ademhaling. Zucht eens.
- Laat je ademhaling licht hoorbaar zijn.
- Laat nu de handpop 'mee-ademen', door de duim zacht naar beneden te bewegen en weer te sluiten als je zelf in en uit ademt.
- Nu leggen we de pop neer, alsof hij slaapt. Misschien ligt hij met zijn hoofd op zijn eigen hand. Hij snurkt een beetje.
- Dan: Gaat de wekker!!! TING, TING, TING, TING. Laat de handpop wakker worden.
- De pop gaapt en wordt wakker.
- Hij voelt zich vandaag vreselijk: hij heeft slecht geslapen, en hij moppert, bromt en gromt. Veegt het slaapt uit zijn ogen met zijn hand.
- De handpop is chagrijnig en heeft honger. Voel maar eens aan je poppenbuik.
- Hij besluit om iets te eten te zoeken.
- Hij staat op en loopt door de kamer en kijkt of hij iets te eten kan vinden.
- Je negeert de andere chagrijnige poppen in de ruimte.
- Onderzoek hoe je hand zich voort beweegt.
- Laat je pop met zijn ogen rond kijken.
- Hij zoekt. Soms loopt hij rustig, soms iets sneller.
- Laat je pop ruiken aan verschillende dingen. Laat hem voelen. Hij wordt enthousiast! Kan ik dit eten? en dan ruikt hij het... Nee: dit is niet eetbaar. Pop is teleurgesteld. En zucht hard. Hij heeft zo'n honger.
- Hij gaat op zoek naar iets nieuws om te eten. Na enkele pogingen vindt hij eindelijk (denkbeeldig) eten en hij eet dit met veel gesmak en geluid op.
- De pop voelt dat zijn buikje vol is en dat hij niet meer chagrijnig is.
- Voel hoe dat de manier waarop je hand ademt en beweegt beïnvloedt. Laat je hand genieten van de beweging.
- In het midden van de kamer schijnt de zon. Pop gaat zachtjes richting de zon en geniet van de zon.
- Hij ontdekt dat er vele andere zijn die ook van de zon genieten. Maar voor dat hij gedag kan zeggen tegen de andere vrienden steekt er plots een stevige wind op waardoor hij weg waait.
- Pop wil terug naar zijn nieuwe vrienden, naar de zon. Maar hoe hard hij ook zijn best doet, hij komt niet vooruit. Sterker nog, hij gaat meer achteruit dan vooruit. Met iedere spier in zijn lichaam probeert hij niet weg te waaien.
- Maar helaas er komt dit keer een hevige rukwind die hem van zijn voeten blaast en door de ruimte heen slingert.
- Pop waait heen en weer en probeert zich ergens aan vast te houden. (je kan je andere hand gebruiken als zijn hand).
- Dan steekt er een heuse tornado op, waardoor hij alle kanten op wordt geblazen.
- De tornado gaat liggen en de pop dwarrelt als een blaadje naar beneden.
- Een licht briesje blaast hem nu zachtjes heen en weer, het lijkt wel alsof hij kan zweven!
- Pop geniet van dit zweven.
- Rustig komt hij weer op de grond terecht. Hij is moe geworden van dit avontuur. Pop zoekt een fijn plekje om te gaan slapen.
- Dan valt hij rustig in slaap en droomt over het wilde avontuur die hij vandaag heeft meegemaakt.

Colofon

De Wind en wij

Regie **Marlyn Coetsier** Spel **Mees Smits, Roos Buskes**
 Techniek **Joram van Vliet, Jeroen van der Linden**
 Lichtontwerp **Roelof Pothuis** Decorontwerp **Ellen Klever,**
Marlyn Coetsier Kostuums **Ellen Klever, Klaran Kramer**
 Decor uitvoering **Teun Vrolijk Poppen** Muziek **Mees Smits**
Marlyn Coetsier, Marlieke Schoorl Muziek **Mees Smits**
Jaap Snellen Dramaturgie **Mark Haayema** Educatie **Anse**
Quintelier Animatie **Jurgen Bakker** Zakelijk leiding **Judith**
Huizing PR & marketing **Buket Soydar** Illustratie **Martin**
Draax Grafisch ontwerp **Ontwerphaven**

De Wind en Wij is los gebaseerd
 het gelijknamige prentenboek van
 Kristof Devos en Claudia Jong

Blijf op de hoogte!
Scan en schrijf je in
voor de nieuwsbrief